

"Neden 'Afrika salatalığı' Bulgar çiftçilerinin ilgisini çekebilir?"

Автор(и): агроном Роман Рачков, Българска асоциация по биологична растителна защита

Дата: 09.07.2024 Брой: 7/2024

İklim değişikliğinin ortaya çıkardığı zorluklarla başa çıkmak ve gıda tedarikini sağlamak için küçük ölçekli çiftçiler ve üreticiler sürdürülebilir ve uyum sağlayıcı uygulamalar benimsemelidir. Bu tür uygulamalardan biri, yüksek sıcaklıklara ve kuraklığa toleranslı yeni çeşitleri dahil ederek ürün çeşitliliğini genişletmektir. Bulgaristan'da yetiştirilebilecek ve dayanıklılığı mutfak cazibesiyle birleştiren çok sayıda ürün vardır. Bazıları açık havada dayanıklı olacak, diğerleri hassas olup korunmaya ihtiyaç duyabilir, ancak ufuklarımızı genişletmenin zamanı geldi. Afrika salatalığı olarak da bilinen melothria veya mini karpuz da böyle bir üründür.

Bahçıvanlar ve gıda üreticileri, iklim değişikliğinin günlük çalışmaları üzerindeki karmaşık etkisine doğrudan maruz kalmaktadır. Yükselen sıcaklıklar, değişen yağış modelleri ve artan aşırı hava olayları sıklığı, gıda üretimi için önemli

zorluklar oluşturmaktadır. Yerel gıda sistemlerinin bel kemiği olan küçük ölçekli çiftçiler ve üreticiler özellikle savunmasızdır. Son yıllarda piyasada görülen süs ve sebze tohumlarının büyük çeşitliliği arasında, egzotik türlere olan talep giderek yaygınlaşmaktadır. Bunlardan bazıları gerçekten ülke koşullarına uygundur ve iyi verim sağlar. Diğerleri yalnızca test ediliyor ve yine de diğerleri egzotik bir şey olarak kabul ediliyor. Melothria (Melothria scabra) bitkisi olarak da bilinen bu olağandışı öneri, aslında bizim için tamamen yeni bir üründür ve benzediği bitkilerden hiçbirisiyle akraba değildir.

Bulgar çiftçileri neden melothria'ya yönelebilir?

Melothria'nın Bulgaristan'daki çiftçiler için ilgi çekici olmasının başlıca nedenlerinden biri, tüketim için yetiştirilen geleneksel türlere alternatif ürünler aramalarıdır. Cucurbitaceae familyasından ekonomik öneme sahip türlerin yetiştiriciliği ülkemizde iyi bilinmesine rağmen, tarımsal ekosistemlerde biyolojik çeşitliliğin artırılması bu geleneksel üretim sistemlerinde birincil odak alanı değildir. Melothria'nın geleneksel üretim sistemlerine eklenmesi, biyolojik çeşitliliği birden fazla şekilde artırabilir. İlk olarak, tarım parsellerinde üretilen ürün çeşitliliğini artırabilir, ancak aynı zamanda faydalı böcekler, mikroorganizmalar ve omurgalı hayvanlar için habitat sağlayabilir.

İklim ne kadar düzensiz hale gelirse, ziraat mühendisleri ve çiftçiler değişen çevre için daha uygun olabilecek alternatif ürünleri o kadar fazla keşfetmek zorunda kalacaklardır.

İklim değişikliği tehdidi, geleneksel ürünleri şimdiye kadar kullanılan tanıdık yollarla yetiştirmeyi zorlaştırmaktadır. Mevcut tarım uygulamalarımıza devam edersek, 21. yüzyıl insanlar için bir meydan okuma zamanı olacaktır.

Salatalığımızın bu akrabasını ilgili tüketicilere tanıtarak, çiftçiler için pazar açılmakta ve tarım alanlarında çeşitlendirme için bir fırsat sağlamaktadır. Ülkemizde tarım sektöründeki artan zorluklar ve belirli bir ürünün belirli bir mevsimde meyve vermeme potansiyel riski göz önüne alındığında, pazardaki ürün yelpazesinde çeşitlendirme hem çiftçiler hem de tüketiciler için iyi bir fırsat olabilir. Ne yazık ki, melothria ülkemizde yetiştirilmeye uygun olmasına rağmen, Bulgar çiftçileri tarafından hala bilinmemekte ve yalnızca amatör bahçıvanlar tarafından yetiştirilmektedir. İşte bu noktada, Ulusal Tarım Danışma Hizmeti ve Tarım Akademisi bünyesindeki sektörel enstitüler gibi kurumların bu ve benzeri alternatif ürünleri tanıtmada daha aktif olmaları gerekmektedir.

Fotoğraf 1: Melothria scabra meyveleri. [Kaynak](#)

İklim değişikliği, Bulgaristan'daki çiftçiler ve gıda üreticilerinin karşılaştığı en önemli zorluklar kümesidir.

Mevcut iklimle ilgili zorluklardan bazıları dengesiz hava modelleri, su kıtlığı, zararlı ve hastalık baskısı ve son olarak ama en az değil, toprak sağlığıdır.

Öngörülemeyen hava modelleri, ürün kaybına, verimlilik kaybına ve hastalıklara karşı artan duyarlılığa yol açabilir. Ev bahçıvanları ve küçük ölçekli çiftçiler, dayanıklı ürün çeşitleri seçerek ve sıra örtüleri ve seralar gibi koruyucu önlemler kullanarak uyum sağlamak zorundadır.

Öte yandan, değişen yağış modelleri ve daha yüksek sıcaklıklar nedeniyle artan buharlaşma, su kaynakları üzerinde baskı oluşturmaktadır. Yağmur suyu hasadı, verimli sulama teknikleri ve kuraklığa dayanıklı ürünler bu zorlukların hafifletilmesi için gereklidir.

Yükselen sıcaklıklarla ilişkili bir diğer olumsuz faktör, zararlılar ve hastalıklar için uygun koşullar yaratabilmeleridir. Entegre zararlı yönetimi (IPM) teknikleri, karışık ekim ve faydalı böceklerin kullanımı, kimyasal müdahalelere olan ihtiyacı en aza indirmeye yardımcı olabilir.

Son olarak ama en az değil, iklim değişikliği toprak yapısını ve bileşimini etkiler. Düzenli toprak testleri ve ürün rotasyonu ile örtü bitkileri, toprak verimliliğini korumak için çok önemlidir.

Melothria veya mini karpuz nedir?

Bitkinin sıklıkla mini karpuz olarak adlandırılması tesadüf değildir. En fazla 3 cm uzunluğunda ve 2 cm genişliğindeki küçük meyveleri çok benzer bir renge sahiptir: açık yeşil bir zemin üzerinde koyu yeşil çizgiler uzanır. Meyveyi toplayıp bitkiden ayrı gösterirseniz, gerçekten de bir mini karpuzdur. Ve melothria, karpuzunkine çok benzeyen uzun, sürtünen bir asma şeklinde büyür.

Ancak, meyvenin tadına bakarsanız, salatalığı andırır. Boyuna kesitte, salatalık yarımına benzer iki yarısı vardır. Ve kokusu da çok benzerdir. Yalnızca beyaz tohumlar şekil olarak karpuz tohumlarını andırır. Bu benzerlik nedeniyle, bitkinin birçok popüler adı vardır: "Meksika minyatür karpuzu", "fare kavunu", "Meksika ekşi kornişonu", "Afrika salatalığı", "sinek kuşu salatalığı" ve ayrıca "cucamelon", "pepin" ve "fare kavunu".

Melothria scabra ne bir karpuz ne de bir salatalık olmasına rağmen, yine de bu ürünlerle ortak bir noktası vardır – Cucurbitaceae familyasına aittir. Melothria'nın kendi cinsi – Melothria – vardır ve bunun çoğu yenilebilir olmayan yaklaşık 166 türü içerir.

Melothria scabra, Orta Amerika kökenlidir. Orada oldukça agresif bir yabani ot olarak büyür. Yerde yayılarak ve desteklere tırmanarak, asma diğer ürünleri bastırabilir. Oradaki sıcak iklim sayesinde, çok yıllık bir bitkidir ve yalnızca tohumla değil aynı zamanda yumrularla da çoğalır.

Bitkinin yaprakları tüylü, üçgen, üç loblu ve segment uçları sivridir. Bitki hem erkek hem de dişi çiçekler üretir. Aynı zamanda, bunları ayırt etmek kolaydır: ilkleri tek tek düzenlenir ve daha erken çiçek açar, ikincileri birkaç tanesi gruplanır ve daha sonra çiçek açar. Çiçekler huni şeklinde ve sarı renktedir. Gövdeler hızla gelişir, mevsim boyunca 3 m'den fazla uzunluğa ulaşır. Bitkinin köklerinde, tatlı patatese benzeyen, ağırlığı 400 g'a kadar çıkabilen oldukça büyük yumrular oluşur. Böylece, bitki başına verim 6 kg'a kadar "salatalık" ve yaklaşık 6 kg yumrudur.

Fotoğraf 2: *Melothria scabra*. [Kaynak](#)

Faydaları ve kullanımları nelerdir?

Melothria, Avrupa'ya oldukça yakın bir tarihte – 1987'de – tanıtıldı. Boyutu, tat özellikleri ve meyvelerin salatalık gibi tadı nedeniyle, salatalar hazırlamak, turşu yapmak, çeşitli yemekler için garnitür ve "roll"lerde, ayrıca çeşitli sağlıklı diyet yemeklerinde kullanılabilirler.

Kabuk, meyvelere asidite verir ve meyve ne kadar olgunlaşırsa o kadar ekşi olur. Ancak, boyutları nedeniyle "mini salatalıklar" soyulmaz, ancak tohumlar oluşmadan önce hasat edilmelidir. Konserve için de "genç salatalıklar" kullanmak daha iyidir, çünkü olgun *melothria*'nın kalın kabuğu tadı bozar. Ürünün yumruları zamanla besin değerini kaybeder ve bu nedenle genellikle hasattan hemen sonra tüketilir.

Melothria'nın diyeteye dahil edilmesinin tonik, anti-enflamatuar ve immün uyarıcı bir etkisi vardır.

Melothria meyveleri çok lif içerir ve proteinler